

GRADBENI ZAKON IN ZAKON O ARHITEKTURNI IN INŽENIRSKI DEJAVNOSTI KDO LAHKO IZDELA GEOTEHNIČNI DEL PROJEKTNE DOKUMENTACIJE?

**SPREMINJAMO
GRADBENO
KULTURO**

Inženirska zbornica Slovenije
Jarška cesta 10b
1000 Ljubljana
Slovenija
www.izs.si

Geotehnični elaborat? Geološko geotehnično poročilo? Geotehnični projekt? Že glede naslova ni enotnega mnenja, čeprav bi se verjetno strinjali, da je naslov še najmanj pomemben, če je le vsebina prava. Naslov pa lahko postane pomemben, če se uveljavijo splošna pravila kot recimo "Elaborat lahko izdelava kdorkoli". Pravo vprašanje je torej: "Kdo lahko izdelava geotehnični del projektne dokumentacije?"

S tem smo se v postopku priprave nove gradbene zakonodaje precej ukvarjali, saj predhodna zakonodaja in praksa nista bili skladni z Evrokodi, ki na eni strani predstavljajo dobro evropsko prakso, na drugi pa so s Pravilnikom o mehanski odpornosti in stabilnosti v Sloveniji tudi obvezni za uporabo. Evrokodi so tu jasni, saj zahtevajo (glej točko 1.3 Evrokoda 1997-1), da:

- podatke, potrebne za projektiranje, zbira, zapisuje in interpretira ustrezno usposobljeno osebje;
- konstrukcije projektira ustrezno usposobljeno in izkušeno osebje;
- med osebjem, ki je vključeno v pridobivanje podatkov, projektiranje in izvedbo, obstajata ustrezna povezava in komunikacija;
- morata te predpostavke upoštevati tako projektant kot naročnik.

Prevedeno v slovenski pravni red je treba "ustrezno usposobljeno in izkušeno osebje" razumeti kot "pooblaščen inženir". **Zakon o arhitekturni in inženirski dejavnosti (ZAID)** v svojem 4. členu določa dejavnosti, ki jih opravlja pooblaščen inženir in med njimi najdemo izdelavo načrtov geotehničnih

konstrukcij in geološko geomehanske analize temeljnih tal, geotehnologijo, izkope in podgradnjo za podzemne objekte, če se omejimo na področje geotehnike. Dejavnost na področju poklicnih nalog pooblaščenih inženirjev pa lahko opravljajo le pravni subjekti, ki izpolnjujejo pogoje iz 14. člena ZAID.

Skupina geologov, geotehnologov in geotehnikov, ki je pripravljala **geotehnična poglavja Pravil stroke, ki podrobneje določajo način izdelave projektne dokumentacije** (10. odstavek 29. člena Gradbenega zakona), ki žal še niso sprejeta, je zahtevo zapisala še bolj jasno: "Načrte s področja geotehnike lahko izdelujejo pooblaščen inženirji s področja gradbeništva in pooblaščen inženirji s področja geotehnologije in rudarstva geološke, gradbene, geotehnološke in rudarske stroke." Poimenovali smo jih torej "načrte", ki jih skladno z Evrokodi praviloma sestavljata dva dela: (i) Poročilo o preiskavah tal in (ii) Geotehnični načrt. V prvem je težišče na pridobivanju, dokumentiranju in interpretaciji podatkov o sestavi in lastnostih tal, v drugem pa na zasnovi in računskih analizah geotehničnih elementov gradbenih konstrukcij.

Najbrž ni treba utemeljevati, da je geotehnično projektiranje (izdelava geotehničnega načrta) delo pooblaščenega inženirja. Zakaj pa menim, **da je tudi za pridobivanje in interpretiranje podatkov o tleh potreben pooblaščen inženir?** Iz prakse dobro vem, da se podatki o mehanskih lastnostih tal iz geotehničnega poročila prepogosto nekritično uporabljajo v računskih analizah konstrukcij.

To pomeni, da so vsi gradbeni objekti v segmentu temeljenja in geotehničnih konstrukcij lahko samo toliko zanesljivi in mehansko odporni, kolikor so dobro pridobljeni in interpretirani podatki o mehanskih lastnostih tal. Tudi pri pridobivanju podatkov o tleh, njihovi interpretaciji

Besedilo:
Prof. dr. Janko LOGAR,
univ.dipl.inž.grad.,
Predsednik izpitne komisije za strokovne izpite s področja gradbene stroke

Foto: Arhiv Katedre za geotehniko UL FGG

in posredovanju teh podatkov projektantom gre predvsem za vprašanje poznavanja celotnega poteka (geotehničnega) projektiranja in za razumevanje odgovornosti v procesu projektiranja. V procesu projektiranja se od pooblaščenega inženirja pričakuje celovito razumevanje pomena odgovornosti in pomembnosti vseh podatkov. Še vedno se dogaja, da naletimo

na geološko-geotehnična poročila, ki jih ni izdelal pooblaščen inženir. Trdim, da to ni skladno z zakonodajo. Ker je Gradbeni zakon vendarle zaostrel pojem odgovornosti, je v tem primeru odgovornost prevzel tisti, ki je na podlagi kakorkoli že pridobljenih podatkov o tleh izdelal projekt objekta, torej pooblaščen arhitekt ali pooblaščen inženir. Je to lahko rešitev? Je prav, da so

pri gradbenem projektiranju v segmentu, ki ključno vpliva na izpolnjevanje prve bistvene zahteve (mehanska odpornost in stabilnost objekta), udeleženi posamezniki, ki niso pooblašteni inženirji in torej nikakor ne odgovarjajo za kakovost svojih storitev?

V prostoru in času, ko je glavno merilo najnižja cena, ko je **zakonodajalec iz procesa projektiranja odstranil varovalko revizije projektne dokumentacije**, je morda vendarle dobro večkrat na glas povedati ali zapisati, da je **gradbeništvo industrija unikatnih izdelkov**. Vsak objekt se v nepovnljivih okoliščinah dela samo enkrat, naročniki in javnost upravičeno pričakujejo, da bo gradnja v vseh pogledih uspešna. In prav pri pogojih temeljenja se vsak objekt gotovo razlikuje od vseh ostalih. Pretiram? Spomnim se primera projekta štirih enakih enodružinskih hiš na (na videz) homogenih mehkih tleh, ki so bile vse grajene na eni skupni parceli. Tri stavbe se obnašajo sprejemljivo, ena od štirih se nagiba in povzroča lastniku težave.

Pričakujem, da bodo podzakonski akti v kratkem uredili to področje in pritrdili, da je pomemben del stabilnosti in mehanske odpornosti kot prve bistvene zahteve odvisen od odgovornega dela geotehničnih projektantov in tistih, ki preiskujejo značilnosti tal.

Kakovost inženirjev je temelj gradnje.

Želimo vam vesel božič in srečno novo leto 2020!

